

Sokszínű
Magyar nyelv **6**
munkafüzet

MOZAIK

Bernáth Magdolna
Lénárd Judit
Patonainé Kökényesi Katalin

Sokszínű
Magyar nyelv
munkafüzet **6**

Hetedik, változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2020

Kedves Gyerekek!

Ez a munkafüzet a 6. osztályos Sokszínű magyar nyelv című tankönyvhöz készült. Felépítésében, tartalmában és küllemében is szorosan kapcsolódik a tankönyv fejezeteihez: feladatai a tankönyvi tananyag feldolgozását, rendszerezését segítik. Mint ahogy már tavaly megszokhattátok, az egyes fejezeteket összefoglaló feladatsorok zárják, melyek segítségével ellenőrizhetitek, elmélyíthetitek tudásotokat.

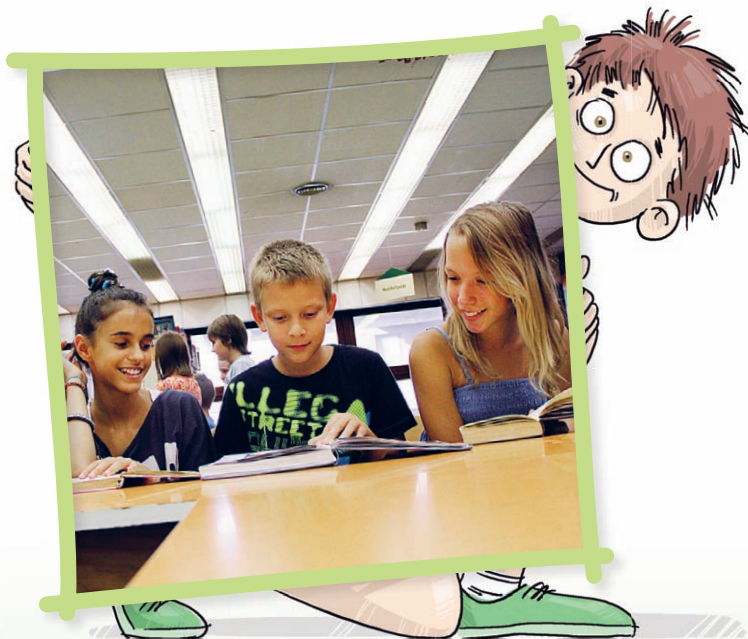
A munkafüzet feladatsorai az idén is gyakran szemelvényvel kezdődnek, mely a szövegértés ellenőrzésére is alkalmas. A szövegek kiválasztásánál most is figyeltünk arra, hogy izgalmas, humoros szépirodalmi szövegekkel és érdekes ismeretterjesztő írásokkal találkozzatok a feladatsorok bevezetőiben.

A tankönyv feladataihoz hasonlóan a munkafüzetben szereplő gyakorlatok is gondolkodásra, alkotásra, játékra ösztönöznek benneteket, és támaszkodnak ismereteitekre, mindennapi tapasztalataitokra. Megoldásuk során alkalmatok nyílnak véleményt nyilvánítani egy-egy témáról, megvitatni érdekes kérdéseket. Segítségükkel fejleszthetitek az íráskészségeket és a helyesírásokat, bővíthetitek a szókincseteket. A páros és csoportos feladatok arra is alkalmat adnak, hogy megtapasztaljátok a közös munka örömét.

Kutassatok a könyvtárban, keresgéljétek a számítógépen! Olvassatok, gondolkodjatok és játsszatok!

Sok sikert kívánunk Nektek!

A szerzők

1. Olvassátok el az alábbi két szöveget, majd oldjátok meg a hozzájuk kapcsolódó feladatokat!

Európa térképén több olyan hegységet is látunk, amelyeknek a vonulatai láncszerűen kapcsolódnak egymáshoz. Nevüket is innen kapták: lánchegységek.

Egymással párhuzamosan haladó vonulataikat hosszanti völgyek választják el egymástól. Ahol eltávolodnak, medencéket fognak közre. A hegyláncok nagy magasságokba emelkednek: magashegységek. Csúcsaik hegyesek, gerinceik élesek, csipkézettek, lejtőik meredek, szakadékosak.

Ezek a hegységek évmilliókkal ezelőtt gyűrődéssel keletkeztek.

(Dr. Halász Tibor – Jámbor Gyuláné – Vízvári Albertné: Természetismeret 5.)

A Föld felszínén olyan hegységek is vannak, amelyeket hatalmas törések menti elmozdulások: kiemelkedések és süllyedések alakítottak ki. Ezek a röghegységek. [...]

A törésvonalak mentén történő – többnyire függőleges – elmozdulások neve: vetődés.

A vetődések folyamán kiemelt rögök, beszakadt árkok, medencék és lépcsős felszínű tájak keletkeznek.

A többnyire középmagas vagy alacsony hegységek a gyűrthegységeknél idősebbek.

A már lepusztult röghegységek lejtői lankásak, tetejük legömbölyített. Tetejükön gyakoriak a fennsíkok és a törésvonalak közti széles „árkok”. Völgyeik, medencéik tágasak.

(Dr. Halász Tibor – Jámbor Gyuláné – Vízvári Albertné: Természetismeret 5.)

a) Mi a témája az egyes részleteknek? Adjátok nekik címet!

.....

b) Milyen kérdésekre ad választ a két szöveg? Fogalmazzatok meg kérdéseket a legfontosabb információkkal kapcsolatban!

.....

c) A kérdések felhasználásával nevezetek meg néhány szempontot, amelyek alapján érdemes összehasonlítani a lánchegységeket és a röghegységeket, majd hasonlítsátok őket össze szemponttáblázat segítségével!

d) Mit ábrázolnak a képek? Húzzátok alá a részletekben azt a részt, amelyhez kapcsolódnak, majd írjatok hozzájuk rövid képaláírást!

.....

2. Elevenítsétek fel tanulmányaitok alapján, hogy mi a delta-, és mi a tölcser-torkolat! Hasonlítsátok össze őket az általatok gyűjtött szempontok szerint!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. Olvassátok el a versrészletet, majd oldjátok meg a feladatokat!

Feszítő gőz vagyok, tanulj meg tisztelni!
 Csikorgó fagy vagyok, tanulj meg kibírni!
 Aranyhíd vagyok, tanulj meg csodálni!
 Örvény vagyok, tanulj meg vigyázni!
 Buborék vagyok, tajték vagyok,
 szeretned kell!
 Hűsítő korsó vagyok,
 heves zuhany vagyok,
 élvezned kell!
 Tükör vagyok, arcod vagyok.
 Hullám és híd, part és a víz.
 Erő és báj, folyó és táj,
 úszás és merülés,
 áldás és könyörgés,
 értened kell!
 Víz vagyok.
 Őrizned kell!

(Lehoczky János: A vizek fohásza)

- a) Miért kell vigyáznia az emberiségnek a vízkészleteire? Ti hogyan tudtok takarékoskodni a vízzel? Beszéljétek meg!
- b) Húzzátok alá a szövegben a főnévi igeneveket!
- c) Gyűjtsétek ki a ragozott főnévi igeneveket a részletből!

.....

2. a) Töltsd ki az alábbi táblázatot!

	E/1.	E/2.	E/3.	T/1.	T/2.	T/3.
írni						
nézni						

- b) Foglalj mondatba a példák közül hármat!

.....

.....

.....

3.

a) Húzd át azokat a szavakat, amelyek nem főnévi igenevek!

- futni, zokni, debreceni, vinni, keni, néni, balatoni, tolni, zseni, fenni
- mesélnem, fényképem, előttem, terem, lépnem, ennem, tenyerem, merem, keresnem, fenem
- álom, látnom, károm, kitárom, gitárom, találnom, halom, szaladnom, iparkodnom
- találnia, fia, elégia, kapnia, haramia, ammónia, számolnia, harmónia, rajzolnia, sírnia

b) Fejezd be az alábbi mondatokat ragozott főnévi igenevekkel!

- Nem szabad mindig
- Többet kell
- A jövőben tilos
- Fölösleges állandóan
- Lehet egy kicsit

4.

a) Húzd alá a főnévi igeneveket a közmondásokban és a szólásban!

- Könnyebb tanácsot adni, mint venni.
- Elmeget Kukutyinba zabot hegyezni.
- Fűzfából a sípot könnyű megcsinálni.
- Jobb kétszer kérdezni, mint egyszer hibázni.
- Bút búval el nem kergethetni.

b) Nézz utána az állandósult szókapcsolatok jelentésének a könyvtárban vagy az interneten!

5.

Mire kell ügyelnünk, ha kisállatot tartunk otthon? Fogalmazzatok meg „szabályokat” főnévi igenevek felhasználásával!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1. a) Olvassátok el az alábbi verset, és keressétek meg benne a melléknévi igeneveket!

Kellemes lenne-e még
ez az elhullott nyári szellő,
ez a leszakadt felhő
kellemes lenne-e még?
Ez a lehajló deres fő,
hajtincset eresztő boltív,
kellemes lenne-e még
a könnyeresztő holtig?

Kellemes lenne-e még
édes esőben a só,
mindenkit kimosó
édes esőben a só?
Tiszta vásznakra gondoló
engem beléjük álmódó,
kellemes lenne-e még
ez az elhullott nyári szellő?

(Ágh István: Kellemes lenne-e még?)

- b) Melyik csoportra találtatok példákat?

- c) Írjatok önállóan három olyan fajtájú melléknévi igenevet, amelyre nem volt példa a versben! Nevezzétek meg a típusát!

.....

- d) Beszéljétek meg, hogy a melléknévi igenév csoportjai közül melyik utal jelen, múlt, illetve jövő időre!

2. Melyik szó melléknévi igenév? Az igenevek közül foglalj mondatba kettőt!
bendő, elküldendő, teendő, lefestendő, megfőzendő, kendő

.....
.....

3. Főnév vagy folyamatos melléknévi igenév? A képeken szereplő szavakat foglaljátok mondatba úgy, hogy az egyik mondatban főnevek, a másikban folyamatos melléknévi igenevek legyenek! A füzetetekben dolgozzatok!

vásárló/eladó

szereplő/néző

ápoló/mentő

1. a) Alkossatok párokat! Válasszatok ki egy elbeszélést Móra Ferenc *Mondák és mesék* című művéből! A könyvet megtalálhatjátok a könyvtárban, illetve megkereshetitek az interneten is a Magyar Elektronikus Könyvtár (www.mek.oszk.hu) honlapján!

b) Jegyzeteljétek ki a mű tartalmát a füzetetekbe!

c) Írjátok le a forrásotok legfontosabb adatait!

.....

.....

.....

d) Jegyzeteitek alapján ismertessétek az elbeszélés tartalmát a többiekkel!

2. Egészítsétek ki a hiányzó adatokkal az alábbi könyvajánlót! Jegyezzétek le az általatok talált példány könyvészeti adatait is!

A szerző neve, a mű címe	Könyvészeti adatok (kiadó, kiadás éve és helye)
.....: Török világ Magyarországon	
..... Attila: Altináj	
Kalotás: A Nemzeti Park	
..... Zsuzsanna: Képes bibliai	
..... Sándor: hold	
Lipp: Így élt	

3. a) Válassz ki egy személyt vagy egy fogalmat, és keresd meg egy, a témának megfelelő enciklopédiában a név-, illetve a tárgymutató segítségével!

- humusz
- Gertrudis királyné
- mecénás
- Alexander Dumas [alexandr dümá]
- réti boglárka

b) Jegyezd le a legfontosabb tudnivalókat a választott témáról a jegyzetelés szabályainak figyelembe vételével! A füzetedben dolgozz!

c) Készíts kulcsszavas vázlatot jegyzeteid alapján a füzetedbe!

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tanulj tanulni!	4	25. A mutató és a kérdő névmás	48
2. Év eleji ismétlés	6	26. A vonatkozó, az általános és a határozatlan névmás	50
Igék és határozószók		27. Összefoglalás	52
3. A szófajok	8	Igenevek	
4. Az ige fogalma	9	28. A főnévi igenév	54
5. Az igeidők	11	29. A melléknévi igenév	56
6. Az igemódok	13	30. A határozói igenév	57
7. Az ige ragozása	15	31. Összefoglalás	58
8. A leggyakoribb igeképzők	16	Szavak közti kapcsolatok	
9. Az igék helyesírása	17	32. A szavak tartalmi összefüggései	60
10. A határozószó	20	33. A szólások eredete	61
11. Összefoglalás	22	34. Összefoglalás	63
Főnevek		Kommunikáció	
12. A főnév	24	35. A kommunikáció célja	64
13. A személynevek és helyesírásuk	27	36. A jellemzés	66
14. A földrajzi nevek és helyesírásuk	29	37. Összefoglalás	70
15. Égitestek nevei, állatnevek, márkanévek és helyesírásuk	32	Könyv- és könyvtárhasználat	
16. Intézménynevek, címek, díjak, kitüntetések és helyesírásuk	33	38. Könyv- és könyvtárhasználat	72
17. Összefoglalás	34	39. Sajtótermékek	73
Melléknevek és számnevek		40. Összefoglalás	74
18. A melléknév	36	41. Év végi összefoglalás	76
19. A melléknevek helyesírása	38		
20. A számnév	40		
21. A számnév helyesírása	42		
22. Összefoglalás	44		
Névmások			
23. A személyes és a birtokos névmás	46		
24. A kölcsönös és a visszaható névmás ...	47		